

tom vse udeleževanje o imetji slovečega cerkvenega učenika. Ne po narodu, temuč po zemlji in znanji jezika je sv. Hieronim naš; ravno tako si ga svojiti zamorejo Hrvatje.

Za rojstni kraj nočem prijemati tako trdo; eni hočejo Stridovo v Medjimurji, v nekdanji Panonii, eni Zdrenjo v Istrii, eni Stržan na meji med turško Hrvatio, Bosno in Hercegovino, kdaj Sidrona v Dalmaciji, ker imé Stridon, ki ga sv. Hieronim naznauje za svojo domačijo, se utegne na vsacega teh treh krajev primerjati. Vendar moram toliko reči, da splošno mnenje in lastne besede sv. Hieronima kažejo ne na Istrijo, ne na Panonijo, ampak na Dalmacijo. Če po eni strani sv. Hieronim ob Akvileji govori kakor o svoji bližini, se mora pomniti, da o njegovih dneh kakor sploh v rimskem času daljava ni toliko razločka delala; sv. Hieronim sam se nam kaže zdaj v Akvileji, zdaj v Rimu, zdaj celó v Betlehemu, in Akvileja je bila v zahodu prvo mesto za Rimom, da je tudi njega lahko tje kaj vodilo. Po drugi strani pa ravno tisti možje, s katerimi je bil sv. Hieronim prijatelj v Akvileji, pozneje hodijo po Dalmaciji in po dalmatinskih otokih; so tedaj tudi lahko blizu Hieronimovi domovini in njegovim sorodnikom, čeravno bi se stridonsko mesto šteló k Dalmaciji. Na priliko: Nepocijan želi obiskati če ne egiptovskih samostanov in mezopotamskih miniških krdel, pa saj samote dalmatinskih otokov; Bonos kot ribji zarod stanuje na otoku flanatiškega, to je, reškega in kvarnerskega zaliva, in Julijan, kateri je bil ravno Hieronimovi sestri duhovni vodnik, je zidal samostane al ohranjeval veliko število svetih duš na dalmatinskih otokih. (*Epistolae s. Hieronymi ad Heliodorum, ad Rufinum, ad Julianum.*)

Če bi stridonsko mesto imelo biti sedanja Zdrenja, je tista v sredi istrijske zemlje med Buzetom in Opatom; in če bi bilo Stridovo v Medjimurji, je tisto v sredi nekdanje gornje Panonije blizu Čakovca. Sv. Hieronim je gotovo znal mejnike nekdanjih dežel, in bi bil po takem postavil Stridon naravnost v Istrijo ali pa v Panonijo, ne pa na mejo med Panonsko in Dalmatinsko. Mejniki med Istrijo in Dalmacijo je bil kdaj Snežnik (Mons Albius) med Ložem in Bistrico na Notranjskem, in pa reka Raša (Arsia fluvius) blizu Labina v sedanji Istri; Snežnik je znamoval tudi istrijsko in dalmatinsko mejo proti Panonii. Daljša meja med gornjo Panonijo in Dalmacijo pa so bili hribje, ki se stegujejo proti bebiškim goram; bebiške gore pa so bile pri meji med gornjo in doljno Panonijo, in so ravno tiste, ki se zdaj zovejo dinariške planine. (*Primeri: Ptolemaei Geographia lib. 2. cap. 14.*) Po takem je Stridon, če je stal na meji med Panonijo in Dalmacijo, po vsaki strani stal na sedanji hrvaški zemlji, če se tista zemlja v širjem pomenu, kolikor obsega hrvaški ali ilirski narod, in Hrvatom se ne more zavidati, če tisto mesto sebi lastijo po tem, ne pa po narodnem oziru. Drugač si tudi Dalmatinci sv. Hieronima ne morejo svojiti, če se gleda zgolj na narod; zakaj nekdanji Dalmatinci so bili traško-ilirskega rodu.

Kar stridonskemu mestu ne dá veljati za Istrijsko, je to, da sv. Hieronim, kjer govori o razdjanju dežel in razrušenju mest v svojih dneh, ne imenuje nikjer Istrije, ampak le Panonijo in Dalmacijo, in kar je od črnega morja do juliških planin, ki so mejile Istrijo. Če pa on svoj rojstni kraj posebej imenuje mimo Ilirije in Tracije, to ne dela nasprotja; zakaj Ilirija tukaj v širjem pomenu obsega več kot samo Dalmacijo, tudi Panonijo, Norik, in lahko še Mezijo.

Vendar sv. Hieronim, bodi si rojen bolj ali manj blizu Akvileji, Slovencem in sploh Jugoslovanom je domač svetnik in učenik. Je bližava njegovega rojst-

nega kraja, bližava njegovega dolzega prebivališča, je znanje nekdanjega slovenskega jezika, ki nam njega domačega dela. On je bil pa tudi še globokeje v slovenski zemlji v prijaznih zvezah; dva njegova lista, eden do pobožnih devic emonskih, eden do Antona mniha v Emoni, to je v sedanji Ljubljani, govorita o mnogih službah, ki jim jih je skazal, in o mnogih pismih, ki jih je poslal na tisto stran. (*Epistolae s. Hieronymi ad Virgines Aemonenses, ad Antonium monachum Aemonae.*) Pri besedah teh listov se skoraj ne dá drugač misliti, razun da je sloveči učenik tudi sam večkrat ali delj časa v Emoni bival, če je pobožnim osebam res tolikrat kako službo storil (*toties vobis officium tributum*). Hicinger.

Ozir po svetu.

O naselitvi v Srbii.

Ljube „Novice!“ Na prošnjo Vašo od 26. julija letošnjega leta Vam odgovorim, da je 10. februarja 1865. leta opraviljstvo srbsko za naseljevanje tujcev v Srbijo nove zakone izdalo, ktere Vam dragovoljno od besede do besede v slovenščino prestavim. Evo jih!

§. 1. Tujci (stranci) zemljedelci, ki bi hteli v Srbii naseliti se, morajo najprej stopiti v srbsko sožiteljstvo (podanjstvo), zatega voljo naj se obrnejo do ministra notranjih oprav.

§. 2. Stranci, zemljedelci, kadar dobijo od ministra „uverenje“, da so ko naselnici sprejeti v srbsko sožiteljstvo, ako niso tako premožni, da bi si mogli sami potrebno zemljo in druge potrebe preskrbeti, se morejo zavoljo tega obrniti do ministra financije, kateri jih bo napotil v dotične občine, kjer se jim bo potrebna zemlja preskrbela.

§. 3. Za strance (tujce), ako bi želeli v večem broji od 10 do 50 rodovin na enkrat zavoljo naseljenja v Srbijo priti, kadar izpolnijo, kar §. 1. ukazuje, se bo minister finančni potrudil, da naselnici po njihovem čislju in okolnosti kraja, ali za se odvojeno občino naredijo, ali se na potrebnem prostoru pri kaki občini naselijo. V prvem slučaju odredil se jim bo potrebni prostor zemlje za njih občino, ne samo za poljedelstvo, temuč tudi hosta in pašniki za živino. V drugem slučaju, to je, ako se naselnici pridružijo kaki drugi občini, postanejo sovživavci občinskih pravic in blagodanj.

§. 4. Koliko rodovin, državne pomoči potrebujočih, se more eno leto v Srbijo naseliti, zavisí od zneska, ki zato vsako leto iz državne kase odloči.

§. 5. Kadar se naselnici namestijo in se jim dodeli srbsko državljanstvo, so dolžni položiti zakletvo (prisego) na srbsko sožiteljstvo (podanjstvo) po obstoječih postavah.

§. 6. Po številu oseb, ki jih ima rodovina, in po veči ali manji njihovi siromašnosti dobijo rodovine državne pomoči. Kadar se primeri, da kaka rodovina celó nič nima, je vse, kar tū dobiti more, to-le: a) Tri orale čiste zemlje za poljedelstvo in ravno toliko neobdelane zemlje in hoste za pašnike. Ako je kuča (hiša) zadružna (to je, da je po več rodovin iz oženjenih glav v enem plemenu), dodá se še na vsako oženjeno glavo tretjina prostora gori naznanjene zemlje. b) Eno gotovo kočjo (hišo), ki ima najmanj eno sobo in kuhinjo, o državnem trošku zgrajena s prostorom okoli kuče 500 štirjaških sežnje. c) Dva vola, en voz, dvoje kóz ali dvoje ovác in eno presico. d) Eno sekiro, dve motiki, dva krampa in eno koso. e) Po 120 grošev, to je, 10 goldinarjev na leto. f) Od časa naselitve do časa, dokler se naselnici sami iz svojega pridelka živeti

ne morejo, se jim dá potrebna koruza za živež. g) Na vsaki dve rodovini en plug.

§. 7. Vse te imenovane stvari naselnici od opraviteljstva samo za uživanje dobó; ne smejo jih prodati, tudi ne na-nje zadolžiti se.

§. 8. Ako bi kdo od naselnika kake v §. 6 imenovane stvari kupil, se mu nazaj vzamejo, in ako bi jih pokvaril in pogubil, jih mora plačati; kdor bi na te stvari naselniku denarja dal ali posodil, nima pravice pri sodbi plačila za to iskati. Takim naselnikom kakor tudi tistim, ki bi se s slabim obnašanjem ne vredni opraviteljstvenih dobrot skazali, jim more gospodarska vzeti ne samo zemljo, ampak tudi vse na uživanje jim dano premakljivo imetje. (Kon. prih.)

Dopisi.

Iz Gradca. 2. avgusta. X — 2. avgusta t. l. je v 80. letu svoje starosti umrl Tone Čop, bivši c. kr. svetovavec tukajšnje naddeželne sodnije v počitku. Bil je ranjki prostega kmeta sin in iz Lesec na Gorenškem doma. Pri hiši so rekli pri Tkavcu. Rajnki se je le s svojo posebno bistroumnostjo in marljivostjo na to visoko stopnjo povzdignil. Zarad svojega posebno poštenega dolgoletnega službovanja so mu tudi presvitli cesar priznaje njegove zasluge, plemstvo podelili. Bil je rajnki posebni zagovornik in branitelj sirot, udov, in sploh revnih in prostih ljudi, pa tudi očetovski prijatelj slovenskih pravniških činovnikov. Bil je zmiraj naravni in priprosti mož, ovinkov ni poznal. Govoril je kaj rad po domače in ostal je zmiraj zvest svoji domovini. Zato je pa tudi neumrljivi slovenski pesnik France Prešern njega edinega med sodniki tedajšnjih časov vrednega spoznal, da mu je pri odhodu iz Ljubljane 1843. leta posvetil nemško pesmico, ktera je bila takrat tudi natisnjena v „Illirisches Blatt.“ Hvala v tej pesmi najbolj pokaže, kaj da je bil rajnki. — Ko je ne dolgo po vihnem 1848. letu pri nekdanji celovski c. kr. deželni nadsodni vpeljava slovenskega jezika v pretres prišla, je on edini med svojimi tovarši slovenske krvi in edini pri vsej deželni nadsodni svoje matere se spomnil in z živo besedo se potegoval za naš domači slovenski jezik, govore blizo tako-le: „Če smo res sodniki, bodimo tudi pravični. Pravica zahteva, da se dá vsakemu svoje. Kar ima Nemec, Lah itd., moramo dati, ako smo pravični, tudi Slovencu, ker on je ravno tako človek, kakor Nemec in Lah. To zahteva ne samo božja zapoved in naravna pamet človeška, ampak tudi korist službe in države. Ugovarjate mi, da naši činovniki ne znajo slovenski, da se toraj ne more vpeljati slovenski jezik v sodnije. Toda jez pravim, da naši uradniki znajo slovenski, in še misliti si ne morem in ne smem, da bi ne znali, sicer ne bi mogli nemški prav zapisovati, kar govori Slovenec; ako pa res ne znajo slovenskega jezika, že zdaj niso sposobni za sodnijsko službo med Slovenci, sicer je pravo v vedni nevarnosti. Vrh tega se pa pri vpeljavi novih postav ne sme gledati na činovnike, ampak na korist ljudstva sploh. Činovniki se morajo tega, česar ne znajo, naučiti ali pa službo pustiti. Kar očitovanje bornosti slovenskega jezika tiče, prvo prašanje je, ali je to res, ali se vam pa le tako zdi, ker ga premalo znate; drugo pa je to, da ne razumem, kako da bi se to, kar se sodnik z ljudmi po slovenski pomeni (saj se menda mora ž njimi slovenski pomenkovati, ker družega jezika ne znajo), ne dalo na papir zapisati. Ne verjemite, gospodje, da se bo dosedanje sodniško uredovanje dalo pridržati, ako se vam zdaj ta reč še tako nespametna dozdeva. Prepričanje o krivičnosti, ktera se zarad jezika slovenskemu ljudstvu pri sodnijah godi, se bo

zmiraj bolj razširjalo in kakor se pri sodnijah teza, Božji zapovedi in človeški zdravi pameti protivna, ni mogla držati, takó bode tudi s časom jenjalo sedanje protin ravno in abotno uredovanje v jeziku, ktereга ljudstvo ne razume. Mi se smejamo avstrijskemu sodništvu o časih Marije Terezije, ktero se je sploh zoper odpravo teze potegovalo in puntalo, tako da so veliko sodnikov mogli odstavit. Bog vé, ali se tudi naši potomci ne bodo smejali, ko bodo brali mnogoletne overe, ki so se stavile tako pravični stvari. — Pravijo, da so zarad teh misli starega modrega moža nemškutarji močno zaničevali in se mu posmehovali, trdi Nemci pa ga še bolj čislali. Stavite tedaj ljube „Novice“ spominek temu vrlému sinu naše domovine in obdržimo ga Slovenci v hvaležnemu spominu tem bolj, čem več v okrožjih činovnikov posebno viših nezvestih sinov in še celó protivnikov vsega, kar je našega, še dandanes nahajamo. Pokojnemu poštenjaku Čopu pa bodi zemljica lahka!

Od štirské Drave. i.—. Naše duhovniške skupščine so sicer žive, pa obnašajo se kakor mrtve, ne hoté znati svoje vrednosti; kakor se zgorej potegne, tako se spodej skače brez ozira, da so skupščinarji možje, učitelji in voditelji naroda, katerim je treba značaja. Dokaz. Lani je vprašalo slavno kn. vladikovo redništvo duhovniške skupščine: bi li Viktorinje preselilo se v Celje ter z Maksimilijanem združilo? Predno pa so skupščine bile dokončane in odgovori kn. vl. redništvu poslani, izvršilo se je že preseljenje in združenje. Letos zoper to nikdo ni prosvedoval ondi, odkodar je lani nekavni odgovor došel. Čemu neki vprašanje — se je menda mislilo — ako je že popred sklenjeno bilo, kako se ima zgoditi. — Drugi dokaz. Slovenskemu svetu je dobro znano, da je lani duhovna skupščina na Ptuij soglasno prosila kn. vl. redništva, naj bi vendar naročiti dovolilo v cerkvene matice pisavo slovenskih krajnih in rodovinskih imen v slovenskem pravopisu. Odgovor je bil: „Ne more se dovoliti.“ Ustavno-centralistično-absolutistični Schmerling je odgovarjal državnemu zboru vselej z razlogi, dasi prividnimi in dozdevnimi; nam pa se je odreklo brez vsega dodanega vzroka, menda mislé, da že vemo, zakaj se slovenska imena ne smejo pisati slovenski. Al mi tega res ne vemo, marveč bi radi vedeli, kateri občni cerkveni zbor je nam Slovencem prikojil za cerkveni uredni jezik nemščino? — Kar je napačnost nekdanja vrnila, ne bi li smel razum dandanes odriniti? — Ker v gornjih krogih veje nemška sapa, zato menda se je tudi letos vedlo v ptujski skupščini vse prav lično po frankobrodski. Apostoli so po odhodu svojega ljubega učnika v strahu bili pred židovi in drugimi sovražniki, ter se niso upali nauka božjega širiti, al zadobivši krepilo od zgorej, so Kristusa oznanjevali očitno; vsaj pripravljeni so bili trpeti, celó umreti za sveto modrost in resnico, nikogar se ne plašé; morebiti še čakamo tudi mi toliko srečne dôbe, vsaj smo že brali v Belkredovem razpisu deželnim namestništvom: „Ured in uradniki imajo z ljudstvom v njegovem (narodnem) jeziku obravnavati.“ — Naposled še omenim, da so vsi za Matico nagovarjani gospodje obečali se pomatičiti. Ne dvojimo.

Iz Šempasa pri Gorici 16. avg. L. K. — Naj se tudi iz tega kraja kdo oglasi, ter potoži o slabi letošnji letini. Že od meseca februarja nismo imeli toliko dežja, da bi bil travi koreninice zmočil, zavoljo tega smo komaj 4 cente nakosili sená ondi, kjer smo ga navadno imeli po 20 centov; zgodnjega krompirja smo pridelali malo več ko nič; — fižola po enih krajih po dve semeni, po enih pol semena, po enih gladko nič; — belega žita komaj peti del; — turšice ne bo nič po enih krajih, — grozdje je ko brinje ali poper drobno, — pašniki so rusi, studenci vsahneli. Lahko toraj ver-

krepčala in slavna in mogočna postala; to je po naših mislih popolnoma — nemogoče. Trnje ne bo nikdar grozdja rodilo in dualizem v Avstrii ne sreče ne blagostanja, to je gotovo ko amen v očenašu. In vsak, kdor misli po tem potu Avstrii na noge pomagati, je hoté ali nehoté njen največi sovražnik.

Marsikdo se tolaži zdaj s tem, da nam vprihodnje, naj vlada kdor hoče in kakor hoče, slabše iti ne more, kakor nam gré zdaj; ali naj obveljá dualizem, naj Nemci v družbi in s pomočjo Magjarov dosežejo to, česar sami niso mogli, naglo se bo vsakdo prepričal, da je še slabše mogoče. Kakor hitro bi namreč dualizem obveljal, bi ravnopravnosti narodni in ž njo vred sreči in blagostanju Avstrije popolnoma odkljenkalo. Slovani, ta največi in najzvestejši narod avstrijski, postali bi popolnoma odvisni od milosti Nemcev in Magjarov; postali bi njihove „partes adnexae“ in to bi gotovo vzrokovalo strašno nezadovoljstvo in Bog vé, kaj še, kajti še mali črviček se brani, če ga hočeš streti. Imajo sicer sladke besede: „vsakemu svoje“ vedno na jeziku, eni ko drugi trdijo, da nam hočejo kruh ravnopravnosti ravno tako rezati ko sami sebi; ali koliko je besedam verjeti, smo se do sita prepričali iz obravnav državnega zbora, ko so Slovani svoje muke in rane razodevali in prenapeti Nemci jim mazilo nemške kulture pridno na-nje pokladali. Tretji del sedanje Nemčije je bil nekdaš slovanska zemlja, in vendar slišimo v vseh shodih prav glasno, da je Nemcem njih nemški „Vaterland“ še zmiraj premajhen! Iz tega je razvidno, kaj čaka nas Slovane, če smo v svojih domačih, narodnih zadevah od Nemcev odvisni. In kaj se hoče od Magjarov pričakovati, katerim vedno souvrainstvo magjarskega naroda in tisti silni „Magjarorszag“, ki bi se razprostiral od Karpatov do Adrije in črnega morja, po glavi blodi. Kako Magjari o Slovanih mislijo, glej „Társalkodó“ 1846. leta, št. 8, ki naravnost pravi: „van egy hazának élég férge, melly meghizik ugyan rajta, de hangjait nyírákolni sem tudja.“ Resnično, njihovim prisegam o ravnopravnosti je toliko verovati, ko prisegam tiste lisice, ki je s perutnino večno prijateljstvo sklepala.

Na vsak način toraj: Bog nas varuj dualizma! Kakor hitro bi on resnica postal, bi se zaupanje Slovanov v obupanje spremenilo, in to ni kar si bodi, kajti Slovanov je 18, reci — osemnajst milijonov v Avstrii. Upamo toraj, da novo ministerstvo tega pogubonosnega pota nikdar nastopilo ne bode.

(Dalje prihodnjič.)

Notranja Avstrija,

kedaj in kako je bila ustanovljena.

Gosp. Peter pl. Radič v „Triglavu“ štev. 67, to stvar pripoveduje tako-le:

„Cesar Ferdinand I. razdelil je pred svojo smrtjo († 25. julija 1564. l.) svojo Avstrijo trem sinovom; najmlajšemu, nadvojvodu Karolu dal je: Štajarsko, Koroško, Kranjsko, Goriško, Istrijo in Trst z naslovom: „notranje Avstrijo.“ Malo tednov po očetovi smrti Karol popraša dvornega svojega kancelarja, kako da bi se v teh deželah dale vrediti denarstvene in sodnijske zadeve, in koliko svetovavcev da bi vsaka potrebovala. Že septembra meseca dal je notranji Avstrii Janeza Jurja barona Mordaksta za dvornega komernika, kar je skoro to, kar današnji finančni minister. Tako bila je ustanovljena notranje-avstrijska dvorna kamera, ali kakor bi danes rekli, denarstveno ministerstvo. — Za sodnijske stvari osnoval je notranje-avstrijsko vlado, ktera je bila najviša sodnija za notranjo Avstrijo. — Najviši politiški urad — dvorno kancelarijo v današnjem

pomenu, ustanovil je prihodnje leto 1865, tedaj ravno pred 300 leti, imenoval jo je tajno svetovavstvo vse notranje Avstrije, ter jej na čelo postavil predsednika. Ta urad se je pozneje imenoval: „tajni urad“, „deputacija“, 1748. leta „representacija“, poslednjič „gubernija.“ — Zavaljo večkratnih turških napadov osnoval je pri svoji vladi tudi nekako vojniško ministerstvo v dvornem vojnem svetovavstvu. Vse to je upravi notranje Avstrije popolnoma zadostovalo in tedajšnjim potrebam zedinjenih teh dežel. Pri vseh teh preuredbah ozir uradov in uradnikov vodila ga je ravnopravnost do imenovanih dežel. Pri najviših službah imela je vsaka dežela določeno število svojih zastopnikov. Kranjska na pr. imela je pri tajnem in dvornem vojnem svetovavstvu po dva, pri dvorni kameri in vladi po enega rojaka; v predsedništvu (poglavarstvu) vrstili so se Kranjci s Štajarci in Korošci. Tako na pr. za Stobejem, lavantinskim škofom, na tej najviši stopnji nahajamo ljubljanskega škofa Tomaža Krena.

Ozir po svetu.

O naselitvi v Srbii.

(Konec.)

§. 9. Od dobljene živali sme naselnik v posebnih slučajih po dovoljenji županovem in v pričo dveh sosedov katero prodati; al v takem slučaju je on dolžan za mesec dni drugo žival na mesto prodane si preskrbeti. S priplodom žival (prirojenimi mladimi) sme naselnik po svoji volji ravnati; kar prirodi, je njegovo.

§. 10. Kadar naselnik petnajst let tukajšnjega življenja v obdelovanji dane mu zemlje, izdržavanji hiše (kuče) in družega mu danega premakljivega imenja izpolni, takrat vse to postane njegovo sobstveno premoženje, s katerim sme po svoji volji gospodariti. Vsa ta dobra po zakonu nasledujejo otroci naselnikovi, ako jim je med tem oče umrl, z vsemi pravicami in dolžnostimi, ktere je imel njih oče.

§. 11. Naselnici so oslobodeni za pet let vseh državnih teret (dolžnosti), od vojne službe v stoječi vojski za deset let, od narodne vojske za pet let; al terete (dolžnosti) občinske morajo precej nositi in ravno tako morajo tudi vojne dolžnosti izvrševati, kadar jih gosposka v izvanredni potrebi v to pokliče.

§. 12. Minister finančni pooblasten je postaviti odbor, kteremu gré skrb za naselnike, in pooblasten je, dajati zakone, ki se njemu zdé potrebni.

§. 13. Priporočamo našemu ministru financije, da zakon obnaručuje in o izvrševanji njegovem skrbi; gosposkam pa zapovedujemo, da po njem postopajo in vsakemu, da se mu pokorava.

10. februarja 1856 v Belgradu.

M. M. Obrenović s. r.

R. Lešjanin s. r.,
minister pravde, čuvar drž. pečata.

K. Cukić s. r.,
minister financije.

Predragi Slovenci!

Jaz mislim, da so to naselnikom ugodne postave. Trudaljubni in pošteni Slovenci gotovo bolj pametno storite, ako idete v plodno, pa kaj malo obdelano Srbijo, kakor pa da na Ameriko mislite. Amerika je dalječ, potovanje po širokem morji drago! Tjè greste na negotovost, in bati se je, da vaše upanje po vodi splava. Pa ako tudi v Ameriko priplavate — kaj hočete početi, ako Vam tam ni všeč? Brez cvenka nazaj nikakor ne morete. In ako v Ameriki ostanete, Bog zná! kaj bo iz Vas poštenih Slovencev in Vaših otrok? Slovenci gotovo ne! Vam že domá za narodnost trda poje; al v Ameriki se bo izgubila pest Slovencev, ko kaplja v morji!

Na bahajoče Ogrsko nikakor misliti ne smete! Ako bi bilo na Ogrskem dobro, ne bi od tam vsako leto prišlo v Srbijo toliko ljudi, da ne vedó, kam ž njimi.

Jaz mislim, da je bolje, da domá pošteni, slovenski siromaki ostanete, kakor pa da greste na Ogrsko, kjer boste Vi in Vaši otroci zavoljo prevelicnih davkov sicer stari siromaki ostali, ali ne slovenski; ampak madjarški, vlaški, nemški, srbski in Bog vé, kakošni še!

Jaz mislim, ako nikakor ne morete živeti v svoji domovini, je še najbolje, da greste v Srbijo, kamor Vam je pot bliža in cenejša. Ako ni drugače, napravite si plave (floze) pa, hajd! po Savi k srbski brači! Ako Vas več rodovin pride, morete tukaj svoje slovenske vasi, mesta, šole, občine, duhovne itd. imeti.

Kteri kraj v Srbii bi bil za vas Slovence najbolji, ne vém. Mislim pa, da bi najbolje bilo, da se levega obala naše Save držite in se tam naselite. Tudi lepa moravska dolina, mislim, ne bi bila napačna. Al Bog zná! ako pridete na vpraviteljstvene stroške v Srbijo, kam Vas bo gosp. minister financije poslal? Gotovo tje, kjer je naselnikov najbolj treba. Pa kje je to, ne vém.

Ali ima ali nima §. 4 kaj denarja še v svoji kasi za naselnike, tudi ne vém. Pa ako ga nima, dobil se bo, ker po omenjenem paragrafu se mora vsako leto potrební denar za naselnike preskrbeti. Letos, mislim, da so ga mnogi naseljeni Bosnjaki potrošili.

Ako hočete, jaz lahko o tej stvari gospoda ministra poprašam in vam povem, kaj in kako? Z Bogom!

Vaš slovenski brat

V Kragujevacu.

dr. Janez Podliščekov.

Dopisi.

Celje. — V čitalnici celjski bode 3. septembra t. l. beseda, h kateri se častiti udje uljudno vabijo s pristavkom, da bode se beseda s šaloigro „Dvoboj“ začela.

Odbor.

Od sv. Križa pri Rogatecu. — Komaj je vrli zidarski mojster gosp. Madile svojo umetnost pokazal, ko je cerkev sv. Križa pri Slatini zidal, že je drugi umetnik svoje krasno in veličastno delo v našo novo cerkev postavil; in res, kar se more reči, pravo mojstersko delo naredil. Ta prekrasna reč so orgle, ktere je povsod dobro znani mojster gosp. Fr. Ks. Dev v Ljubljani dovršil. Te orgle imajo 24 spremenov, katerih glas je tako veličasten, nježen in močan, da mu ga ni blizo para, kar so pričali častiti slatinski gospodje gostje iz vseh krajev iz Ogrskega, Hrvatskega, Kranjskega, Laškega, Nemškega itd. Hvala! čast! mu tedaj za njegovo izvrstno delo.

Iz Novomesta. (Petstoletnica 19. 20. 21. avgusta. Dalje in konec.) V. O. — V nedeljo, 20. avgusta, ob 7. zjutraj, prišli so vrli krški mestnjani. V „Žabji vasi“ so jih sprejeli meški, s kterimi so se podali h kasarni, in od tod ob 9. uri v frančiškansko cerkev, kjer je bila slovesna sv. maša. Najbolj radovedni pa so bili vsi mestnjani in kar je bilo ljudstva od daleč v mesto prišlo, videti povabljenih „Sokolcev.“ — Že ob 11. zjutraj se je zbralo veliko, veliko ljudstva na mostu, ki veže mesto s predmestjem „Kandijo“ in v Kandii. — Ali še le ob pol ene popoldne so prišli ti vrli sinovi slovenske majke; sprejeti so bili od meške muzične bande, ki je sedaj dosegla že lepo stopnjo vrlosti in zrelosti, in nad poldrugi tisoč ljudi je čakalo na-nje. „Na zdravje-glasi“ so jih sprejeli že pred predmestjem Kandijo, in potem pozdravi tukajšnji c. k. državni pravdnik častiti gosp. Ravnikar „Sokolcev“ s temi-le besedami: „Praznovaje 500letnico novomeško se je pri tukajšnjih domoljubih želja zbudila, da bi današnji dan za dolensko stran zlata zora lepše dôbe nastopila! Domoljubno

srce nam bije v prsih in vedé, da le takrat zamoremo vredno slovesnost slovenskega mesta obhajati, če se Slovenec Slovincu druží, smo izustili željo, naj bi nas bratje „Sokolci“ s predrago nam nazočnostjo počastili, kajti nemogoče bi nam bilo, samim brez vaše domoljubne podpore dovršiti to, česar si želimo. Nagib k temu nam je bil dvojen: radi bi namreč pokazali, da tudi na bregovih Krke Slovinci bivajo, istega značaja, istega domoljubja, kakoršnega so oni pod velikanskim Triglavom; — tudi želimo čitati v letniku našega mesta, da svečanost 500letnice in prihod „Sokolcev“ bil je Novomestu rojstni dan narodnega gibanja. Željo smo Vam odkrili in domoljubna prijaznost vrlih sinov mile majke Slave nam je željo spolnila! Z radostnim srcem smo novico Vašega prihoda zaslišali — danes pa hiteli naproti Vam, ki ste prišli iz središča Slovenskega, iz bele Ljubljane! V duhu združeni se danes tudi telesno družimo; pozdravljajo Vas nazoči in vsi rodoljubi Dolenske, kterim ni mogoče, da bi Vas z bratovskim poljubom sprejeli, toraj vsi radostno iz enega grla kličemo: „Na zdravje! dobro došli, bratje Sokolci v Novomestu!“ — Eden izmed Sokolcev, g. Ravnikar, se je Novomeščanom lepo zahvalil za prijazni sprejem. — Na mostu je bil velik slaven oblok z naslovom: „Dobro došli“; tu je stalo 18 belo-oblečenih meških deklic, kterih 2 ste Sokolcem prinesli vsaka venec s slovenskimi barvami. Venca so Sokolci djali na svojo krasno zastavo. Potem sta stopila 2 Sokolca spredej vsak na eno stran deklic, in tako je stopal „Južni Sokol“ v veselo Novomesto! Od vseh strani so doneli „Na zdravje-in živili-klici.“ Ko so Sokolci na trg prišli, spravili so zastavo v hišo, kjer je bilo stanovanje pripravljeno za častitega g. dr. Costa, Sokolovega načelnika. Trobentači sokolovi dali so znamenje, da se naj Sokolci podajo v odločene hiše, kjer so bili prijazno sprejeti. Kmali potem, to je, ob eni popoldne, je bil v drevoredu javni obed novomeških ubozih na mestne stroške. Visokočastiti prošt in visokočastiti predstojnik meške okrajne pa še drugi gospodje so počastili uboge s svojo nazočnostjo. — Komaj je odbila ura 4, že so se bili zbrali Sokolci, novomeška muzika in silno veliko ljudstva, in vse je šlo na „trato“, kjer je bila ljudska veselica. — Smem reči, da je bilo okoli 3 do 4 tisoč ljudi zbranih. — Kmali so se snidili Sokolci in telovadili, kar so mestnjani in ljudje iz okolice pazno gledali in občudovali. Namestnik deželnega kranjskega zastopnika g. vitez Bozicio, visokočastiti gg. prošt, predsednik novomeške sodnije, predstojnik meške okrajne itd. so počastili Sokolce s svojo pričujočnostjo. — Potem so jeli Sokolci plesati, in ko se je pa mračiti začelo, zapeli so krasne slovenske pesme! Ljudsko veselico sklepal je umetalni ogenj; ob pol 9. zvečer se je vse podalo nazaj v mesto in v kazino, kjer so Sokolci napravili izvrstno „besedo.“ Vse se je trlo v dvorani. Sokolci pevci so vrlo zapeli: „Naprej“, „Ilirijo oživljeno“, „Strunam“, „Domovino“ in smešno „Radostno potovanje.“ Slava-klici so zadoneli po vsaki pesmi; nektare pesme so morali Sokolci še v drugo zapeti. Potem igral je gosp. J. Kos krasno in ginljive na gosli! „Advokata“ (spevoigra) pa sta sklenila ob pol 11. uri zvečer zanimivo „besedo.“ Njeno vstopnino (77 gld.) so izročili vrli Sokolci mestu! Presrečna hvala Vam za Vaš trud in za Vašo blago srce, krasni slovenski sinovi, nepozabljivi ostanete mestu in vsi Dolenski! — V gostivnici pri gosp. Brunerju so se potem zbrali Sokolci in mestnjani in so bili židane volje!

Pondeljek (21. avg.) zjutraj je „Budnica“ na noge spravila mestnjane k sklepu petstoletnice! Ob 9. zjutraj je bila slovesna seja in županov nagovor v mestni hiši. Potem ob 10. slovesna sv. maša v kapitelski cerkvi.